

กระทู้ถามที่ ๑๒๕ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๑

เรื่อง บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศกับนโยบายการส่งออกของภาคเอกชน
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

ตามที่กระทรวงการต่างประเทศมีนโยบายส่งเสริมการส่งออกของภาคเอกชน โดยมีแผนจัดตั้ง
“หน่วยพัฒนาภาคธุรกิจเอกชน” ให้เป็นหน่วยงานกลาง ซึ่งนักธุรกิจภาคเอกชนสามารถติดต่อแจ้ง
ปัญหาและขอรับความสนับสนุนจากหน่วยงานของกระทรวง เพื่อการดำเนินธุรกิจในต่างประเทศนั้น
ขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงการต่างประเทศมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างไรในการจัดตั้งหน่วยงานพัฒนาภาค
ธุรกิจเอกชน ประสานงานกับกระทรวงใดหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. การจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าวจะมีบทบาทหน้าที่อย่างไร จะเข้าช้อนกับหน่วยงานอื่นหรือไม่
และจะจัดตั้งให้แล้วเสร็จเมื่อใด ขอทราบรายละเอียด

๓. ภายใต้งบประมาณที่จำกัด กระทรวงการต่างประเทศจะใช้งบประมาณในการจัดตั้งหน่วยงาน
ดังกล่าวเท่าใด และเริ่มใช้ในปีงบประมาณใด ขอทราบรายละเอียด

ขอให้อตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น

พรรคความหวังใหม่

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๒๕ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
เรื่อง บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศกับนโยบายการส่งออกของภาคเอกชน

ข้าพเจ้า นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ขอเรียนถึงบทบาท
ของกระทรวงการต่างประเทศโดยภาพรวม ดังนี้

กระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทสำคัญในการผลักดันและสนับสนุนการดำเนินงาน
ตามนโยบายของรัฐบาลมาโดยตลอด โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ในฐานะที่เป็นเลขานุการหรือกรรมการ
ในคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงานต่างๆ ทั้งในระดับประเทศและระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง
กับเศรษฐกิจของประเทศกว่า ๔๐ คณะ ที่สำคัญได้แก่ คณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจ
คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) คณะกรรมการเพิ่มขีด
ความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมการพัฒนาการส่งออก คณะกรรมการนโยบายหนี้ของประเทศ
คณะกรรมการประสานความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจ
ระหว่างไทยกับประเทศต่างๆ เช่น คณะกรรมการการร่วมไทย-ลาว คณะกรรมการว่าด้วยการปรับ
โครงสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-ญี่ปุ่น เป็นต้น และจากบทบาทในฐานะเป็นเลขานุการ
หรือกรรมการของคณะต่างๆ ดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศได้มีส่วนในการเข้าไปกำหนด
นโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศและการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว โดยผ่านกลไกการ
ดำเนินงานระหว่างกระทรวง ฯ กับสถานเอกอัครราชทูตจำนวน ๕๘ แห่ง และสถานกงสุลใหญ่ ๒๑ แห่ง
ซึ่งกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก

นอกจากนี้ ในยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งประเด็นระหว่างประเทศมีความสลับซับซ้อนเชื่อมโยงและมี
ความหลากหลาย แม้ในเรื่องของเศรษฐกิจระหว่างประเทศก็มีทั้งปัจจัยทางการเมืองและปัจจัยที่มีใช้
เศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศจึงมีความจำเป็นเพื่อให้การดำเนิน
นโยบายปกป้องและเสริมสร้างผลประโยชน์เศรษฐกิจของไทยในต่างประเทศเป็นไปอย่างมีเอกภาพ มี
มุมมองที่กว้าง ตลอดจนมีทิศทางที่สอดคล้องกัน และสนองต่อผลประโยชน์ของประเทศอย่างแท้จริง
โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่และอำนาจต่อรองด้านการต่างประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตาม แม้ผลการ
ดำเนินงานของกระทรวงการต่างประเทศอาจจะไม่ปรากฏในทันทีทุกครั้งที่ไป แต่มักจะส่งผลใน “ปลายทาง”
กระทรวงการต่างประเทศจะทำหน้าที่แยกแยะและจัดลำดับความสำคัญของผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ
ของไทยในต่างประเทศในภาพรวม และอำนวยความสะดวกกับประสานการดำเนินนโยบายเพื่อปกป้อง

และ
ลง
สำคัญ
การ
ต่าง
วิ
รัฐ
และ
ใน
ใน
ความ
“ใน
ปล
ลาว
ภาษ
แม่
เขต
วิ
ปรับ
อย่า
เพื่อ
ทั้ง
ระ
B
ใน
เป็น
กับ

และเสริมสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของไทยในทุกๆ ด้าน ดังนั้นนอกจากการส่งเสริมการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว และการเจรจาระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจที่กระทรวงการต่างประเทศให้ความสำคัญอยู่แล้ว บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ จึงเป็นภารกิจ “การทูตทางเศรษฐกิจ” ดังจะเห็นได้จากวิกฤติการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศร่วมมือกับหน่วยงานเศรษฐกิจอื่นๆ โดยการใช้การเมืองและการทูตเพื่อสนับสนุนการแก้ไขวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ อาทิ อาศัยการประชุมระหว่างประเทศที่สำคัญ รวมทั้งการเยือนของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และการประชุมระหว่างประเทศที่สำคัญ อาทิ อาเซียน เอเปค อาเซม เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือกันในแนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในภูมิภาคและเพื่อเรียกร้องให้นานาประเทศตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

นอกจากนี้ การดำเนินการเศรษฐกิจของกระทรวงการต่างประเทศจะเน้นในการสร้างกรอบความร่วมมือไม่ว่าจะเป็นระดับทวิภาคีหรือระดับภูมิภาค ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการเมืองและการทูตเป็น “ใบเบิกทาง” เช่น กรณีเวียดนาม : ได้มีการลงนามความตกลงแบ่งเขตทางทะเลระหว่างกัน และในช่วงปลายปี ๒๕๔๑ เวียดนามกำหนดจะมาเยือนไทยอย่างเป็นทางการในลักษณะ state visit ด้วย/กับลาว : ได้มีการลงนามความตกลงว่าด้วยการเดินทางข้ามแดนไทย-ลาว และความตกลงว่าด้วยการเก็บภาษีซ้อนและป้องกันการเลี่ยงรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีเงินได้ไทย-ลาว ความตกลงที่จะจัดทำแผนแม่บทกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจจะระหว่าง ๒ ประเทศ เป็นต้น/ กับมาเลเซีย : ได้มีการปักปันเขตแดนตกลงกันได้เกือบหมดทุกจุดแล้ว และมีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างกันเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์เศรษฐกิจในภูมิภาค ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี/ กับญี่ปุ่น : ได้มีการเจรจาเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจจะระหว่างไทย-ญี่ปุ่น เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๐ การดำเนินการอย่างต่อเนื่องผ่านสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศ และการประชุมระหว่างประเทศ เพื่อให้ญี่ปุ่นมีส่วนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์เศรษฐกิจของไทย ซึ่งญี่ปุ่นก็ได้ให้ความช่วยเหลือทั้งในรูป contribution ผ่าน IMF, สินเชื่อการส่งออก, ทูตการศึกษา ฯลฯ/ สำหรับความร่วมมือในระดับภูมิภาค BIMSTEC นั้น : กระทรวงการต่างประเทศได้มีบทบาทนำและริเริ่มให้เกิดความร่วมมือ BIMSTEC โดยอาศัยการเมืองการทูตเป็นเครื่องนำทางในการเปิดและเชื่อมโยงตลาดใหม่ระหว่างประเทศในทวีปเอเชียใต้และประเทศรอบมหาสมุทรอินเดีย (IOR) กับประเทศในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศยังได้ผลักดันให้ประเทศไทยมีบทบาทในกรอบความร่วมมือกับประเทศคู่ค้าภายใต้ระบบการค้าเสรี ทั้งในกรอบอาเซียน ซึ่งนับตั้งแต่มีการจัดตั้ง AFTA มูลค่าการ

ส่งออกระหว่างประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๕ - ๑๙๙๗ มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นจาก ๖๘.๗ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น ๗๗.๘ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ ๑๓.๒) ส่วนในกรอบเอเปค กระทรวงการต่างประเทศได้ผลักดันให้ประเทศไทยมีส่วนร่วมในกระบวนการ EVSL (Early Voluntary Sectoral Liberalization) ซึ่งเป็นการเปิดเสรีรายสาขา ๘ รายการ คือ สินค้าสิ่งแวดลอมและบริการ เครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์ ของเล่น เคมีภัณฑ์ พลังงานโทรคมนาคม ผลิตภัณฑ์ป่าไม้ อัญมณีและเครื่องประดับรวมทั้งในกรอบ WTO ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทในการรักษาผลประโยชน์ของสินค้าเกษตรไทย เพื่อให้มีการเปิดตลาดมากขึ้น นอกจากนี้ที่ผ่านมามีกระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทร่วมมือกับมิตรประเทศในกรอบความร่วมมืออาเซียนเพื่อเชื่อมโยงผลประโยชน์ของไทยและเอเชียกับยุโรปให้มากขึ้น

สำหรับกระทู้ของท่านสมาชิกผู้มีเกียรตินั้น ข้าพเจ้าขอตอบดังนี้

คำตอบข้อ ๑

การจัดตั้ง “หน่วยพัฒนาธุรกิจของภาคเอกชน” (Business Development Unit) เป็นการจัดองค์กรภายในของกองสนเทศเศรษฐกิจ กรมเศรษฐกิจ ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมเศรษฐกิจ กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๔ กองสนเทศเศรษฐกิจมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(ก) คิดตาม ประมวล และวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยและของประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพื่อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจของประเทศ

(ข) จัดทำและดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในต่างประเทศ

(ค) ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ในการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการค้าและธุรกิจระหว่างประเทศของภาคเอกชนและรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศ

(ง) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ที่ผ่านมา งานของกองสนเทศเศรษฐกิจด้านการประสานงานและร่วมมือกับภาคเอกชนในการส่งเสริมและสนับสนุนการค้าและธุรกิจระหว่างประเทศ เป็นงานในเชิงรับ โดยเป็นการดำเนินการเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบธุรกิจ แต่ในสภาวะการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน กระทรวงการต่างประเทศเห็นความจำเป็นที่จะต้องให้ความสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจของภาคเอกชนในเชิงรุก

เพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนที่ต้องติดต่อกับต่างประเทศ จึงได้จัดกลุ่มงานภายในของ กองสนเทศเศรษฐกิจใหม่ โดยจัดวางแผนและกำลังคนที่มีอยู่แล้วส่วนหนึ่งให้เป็นกลุ่มงานที่มีเอกภาพ ในการปฏิบัติงานเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยที่การดำเนินการดังกล่าวเป็นการจัดองค์กรภายในของกองสนเทศเศรษฐกิจ ไม่ได้เป็นการ จัดตั้งหน่วยงานราชการขึ้นใหม่ จึงมิได้ประสานงานกับกระทรวงใดในเรื่องการจัดตั้ง

คำตอบข้อ ๒

การจัดตั้ง “หน่วยพัฒนาธุรกิจของภาคเอกชน” (Business Development Unit) มีวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) เพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจนในการติดตาม รับทราบ และพิจารณา ประสานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาของผู้ประกอบธุรกิจโดยเฉพาะผู้ส่งออก เช่น อุปสรรคด้านภาษีและมาตรการที่ มิใช่ภาษี ปัญหาการนำเข้า โดยจะได้มีการประมวลและศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒) เพื่อจัดทำคลังข้อมูลด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (International Economic Database) ด้วยการรวบรวมข้อมูลทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศโดยเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลกับส่วนราชการ องค์กร ระหว่างประเทศ สถาบันการศึกษา และสถาบันภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูล ด้านสถิติทางเศรษฐกิจ ระเบียบ กฎเกณฑ์ และมาตรฐาน ตลอดจนนโยบายและมาตรการด้านการค้า และการลงทุนของต่างประเทศที่หน่วยงานต่างๆ และภาคธุรกิจเอกชนสามารถนำไปใช้ได้สะดวก และรวดเร็ว เพื่อประสิทธิผลในการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคเอกชน

หน่วยงานดังกล่าวได้จัดตั้งแล้วเสร็จตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๑ โดยได้มีบทบาทหน้าที่ เสริมสร้างสนับสนุนหน่วยงานทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ ของรัฐในการสนับสนุนบทบาทของภาคธุรกิจ เอกชน

คำตอบข้อ ๓

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศเป็นการจัดองค์กรภายใน ให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงมิได้ใช้งบประมาณหรือนุเคราะห์เพิ่มขึ้นแต่ประการใด และปัจจุบันกระทรวงการต่างประเทศได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้นักธุรกิจเอกชนเข้ามาใช้บริการของ “หน่วยพัฒนาธุรกิจของภาคเอกชน” ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๑